

Apostolie în Banatul timișan.

S'a fost spus în raportul precedent publicat despre sfințirea bisericii ortodoxe române din din Timișoara-Elisabeta, întâmplată la 6 Noembrie, că acest prilej l-a folosit P. S. Sa Episcopul Grigorie al Aradului pentru a face vizitații canonice prin parohiile din jurul Timișorii. Astfel, sosit sosit cu o zi înainte, Sâmbătă la 5 Noembrie la Timișoara, abia găzduit la dl primar Dr Lucian Georgevici, și deja la 10 ore dim. P. S. Sa și pleacă în vizitații cu automobilul, având în suită, pe lângă amintii părinți din Arad, încă pe păr. protopresviter al Timișorii, Dr. P. Țucra și pe domnii Dr. Obadean senator, P. Savi deputat, Chirilovici protopretor de plasă și L. Bein, inspector de poliție din Timișoara. Vizitațiile acestea planuite pe două zile le face P. S. Sa drept continuare a celor multe, prin cari țintește de-a se prezenta și acelor fii sufletești, de cari încă nu este cunoscut; de a-și cunoaște în stările lor de acasă și de a-și împăca conștiința răspunderii cu împărtășirea cuvântului Său entuziasmat, în scopul îndreptării vieții. Este de prisos, de a anticipa, cât de frumos a fost primit pretutindenea P. S. Sa cu onorurile tradiționale de către cuviincioșii poporeni bănățeni și câtă dără de lumină și mângâiere a lăsat în urma ei argintia cărjă vlădicească din Arad...

La Sânmihaiul Român.

Pe o atmosferă de dimineață senină și proaspătă de toamnă trecând *Utvinul*, unde P. S. Sa este întâmpinat în fața sf. biserici de către credincioși în frunte cu păr. Aurel Brancu și este cinstit cu cântece de corul condus de C. Sa, ne îndreptăm spre *Sânmihaiul român*, unde aveă P. S. Sa să se deplaseze. La hotarul comunei așteaptă un banderiu deosebit de numeros, cu tineri în haine curate și cu cai frumoși. La marginea comunei salută pe P. S. Sa protopretorul plășii, dl P. Chirilovici, și primarul comunei. Pe când tocmai se lăsau razele calde ale soarelui intră automobilele așteptate în comună, unde P. S. Sa este primit cu un fast deosebit. Trecem prin două arcuri triumfale cu steaguri, pe podul dela margine al Begeiului, împodobit cu chilimuri, printre rândurile credincioșilor și ale școlarilor, cari aruncau flori, și printre ale caselor împodobite cu chilimuri bănățenești, și între sunetele clopotelor sf. biserici și în bubuitul treascurilor ajungem la sf. biserică. Aici așteaptă spre întâmpinare în odăjdii părinții parohi Nicolae Goza și Nicolae Mașcovescu, precum și păr. Aurel Brancu din Utvin.

La serviciul de mulțumire, la care P. S. Sa este asistat de către P. C. Lor M haiu Păcățian și Dr. P. Țiucra, de către amintii parohi și de diaconul V. Guleș, parohul Nicolae Mașcovescu mulțumește în numele credincioșilor pentru cinstea, ce li-a făcut P. S. Sa și își rostește raportul din care reiese, că în ambele parohii se află peste 1600 de suflete plus 53 familii de coloniști, aduși din jurul Halmagiului și al Văței de sus; se află în stare religioasă morală mulțumitoare, având numai un baptist, dar 63 părechi concubine.

Biserica este zidită la 1774 și a fost mai de multeori renovată, mai pe urmă la 1924. Averele ei constă în pământ, școală nouă și casă parohială zidită anul acesta din averea bisericii și din ajutorul dat de comuna politică.

După aceasta P. S. Sa rostește o cuvântare de mare interes despre însemnătatea rugăciunii ca mijloc contra ispitelor, lămurindu-o cu pilde potrivite și încheiându-o cu îndemnul, ca părinții să dea pildă bună tinerilor cu primirea binecuvântării căsătoriei de biserică.

Asemenea impresionantă a fost și rugăciunea de deslegare arhierescă cetită de P. S. Sa.

După serviciu face vizitele la preoți, la notar, director și învățătorii din loc, la familia dlui inspector Bein, la credinciosul Gh. Ardelean, și ia cu suita Sa masa, ce l-s'a oferit la casa parohială, de bătrânul paroh Nicolae Groza și de ginerele său Nicolae Mașcovescu.

La Parța.

Dupăameazi părăsește comuna, plecând spre comuna Parța, unde la margine, dincoace de râul Timiș, așteaptă banderiu, multe trăsură și după salutul primarului Berlovan se face trecerea pe podul Timișului între solemnități, ca în comuna precedentă, cu deosebirea că aici sunau clopotele alor 4 biserici. În fața sf. biserici, ort. rom. este salutată de către reprezentanții confesiunilor din aceasta comună mixtă, și anume de preoții P. Muntean, greco. catolic, Gh. Draghici, sârb, și Manoilovits, catolic, precum și de tinerul învățător Olariu. La ușa sf. biserici este întâmpinat de către parohul local pâr. Ioan Russu și de pâr. Nicolae Russu din Șig.

La serviciul de mulțumire, la care P. S. Sa este asistat de aceiași părinți din suita Sa, parohul local mulțumește pentru înalta cinste făcută credincioșilor săi, și își rostește raportul, că are 890 de credincioși; popor muncitor; că are înfiunțată societatea Sf. Gheorghe, dar are și 35 părechi necununat. Biserica are avere, ce constă în pământ, casă parohială,

școală, fond de bucate și acțiuni.

P. S. Sa cuvântează despre cinstirea preoțimii, ce are o grea chemare și răspundere primită dela Hristos însuș. P. S. Sa dă și aici perechilor necununat îndemnul de a primi binecuvântarea bisericii.

După cuvântarea Sa ascultată cu viu interes rostește rugăciunea de deslegare arhierescă a poporului, carele și aici a umplut biserica.

După serviciu, face P. S. Sa vizitele și luând cu suita și cu preoții celorlalte confesiuni gustarea oferită de părințele paroh la casa parohială, unde i-se face serenadă de corul bis. condus de dl învățător Olariu și de acesta i-se mulțumește într'o cuvântare avântată pentru bucuria ce li-s'a făcut, — între urale pleacă spre Timișoara.

La Timișoara-Elisabeta

Reîntors la Timișoara, cu suita se prezintă la cina, ce-o dă în onoarea Sale pâr. Gavril Selejan, paroh în Timișoara-Elisabeta, la casa parohială, la care au luat parte și dl primar Dr. Lucian Georgevici, dl Dr. Boleanț, subprefect, pâr. Dr. P. Țiucra, protopresviter, dl Sabin Evuțian, inspector școlar și alți fruntași membri ai consiliului parohial.

A doua zi, Duminecă la 6 Noemvrie s'a săvârșit de P. S. Sa sfințirea bisericii din Timișoara-Elisabeta cu mare solemnitate, precum s'a arătat în raportul publicat în Nrul trecut.

Spre complectare amintesc aici, că sfințirea candelabrelor, praporilor, a ornatului diaconesc, și al crucilor dela numita biserică s'a făcut separat înainte de sfințirea bisericii, prin pâr. protosinghel Dr. Iustin I. Suciu, care a săvârșit sfințirea apei, asistat de părinții protopresv. Mihaiu Păcățian, Tr. Golumba și Gavril Selejan.

La slujba arhierescă de sfințire a bisericii și la sf. Liturgie eră biserica arhiplină cu tot ce avem în Timișoara mai select, în frunte cu autoritățile, reprezentanții confesiunilor.

La banchet toastul de frunte pentru P. S. Sa l-a ținut dl primar Dr. Lucian Georgevici, și tot dl primar a dat la casa sa în onoarea P. S. Sale cină, la care pe lângă suită a luat parte un cerc restrâns de fruntași ai vieții bisericesti și sociale.

La Cerneteaz.

Luni, la 7 Noemvrie, dimineața pe timp frumos pleacă P. S. Sa cu automobilul spre Cerneteaz, în care cale îl însoțesc și

păr prot. Dr. P. Țucra, dl primar Dr. Lucian Georgevici, dl Ioan Opre, fost prefect, precum și dl protopretor Pavel Chinlovici. Intre solemnitățile obișnuite își face P. S. Sa intrarea în comună, la marginea căreia e salutat de primarul Ioan Jichin, iar la ușa s. biserici este întâmpinat în odăjdii de părinții parohi locali Nicolae Micluța și Traian Barzu, precum și de păr. Nic. Vulpe, paroh în Jădani.

La serviciul de mulțumire, la care P. S. Sa e asistat și de păr. consilier Mihai Păcățian și păr. protopr. Dr. P. Țucra, și de diaconul Ign. Raica, rostește parohul Nicolae Micluța o cuvântare de mulțumire P. S. Sale și arată în raportul său, că biserica sa numără 1209 suflete, că numai înși 7 au trecut la bapțiști, dar numărul concubinatelor e crescător. Biserica, edificată la 1846 și renovată de mai de multeori, are avere, ce constă în pământ, are societatea Sf. Gheorghe și fondul milelor.

P. S. Sa rostește o cuvântare frumoasă despre valoarea mare a sufletului și despre grijea lui prin biserică și citește rugăciunea de deslegare arhierescă.

După serviciu face vizitele, ia cu suta întreagă masa, ce l-se ofere la casa părintelui Nicolae Micluța și d. am. la 4 ore pleacă din comună.

La Ghiroda.

Din Cerneteaz se face calea prin Timișoara la *Ghiroda*, la marginea căreia se dă salutul de către primarul comunal și între solemnitățile tradiționale se face conducerea la sf. biserică, la ușa căreia este P. S. Sa întâmpinat în odăjdii de parohul local păr. Virgil Popovici, profesor în Timișoara.

La serviciul de mulțumire, la care asistă aceiași părinți din suită, ține păr. paroh-profesor o aleasă cuvântare de mulțumire P. S. Sale și își rostește raportul, din care reiese, că biserica numeră 760 suflete, e zidită la 180²/₃; are pământ considerabil, școală reparată, are societatea Sf. Gheorghe. Propaganda baptistă e fără rezultat; perechile căsătorite aproape toate sunt cununate.

P. S. Sa ține aici o cuvântare măreață, cu privire la serbătoarea de a doua zi a sf. Arhangheli, despre Ingeri, pe temeiul Sf. Scripturi și al rațiunii, și citește rugăciunea de deslegare arhierescă.

Cercetează apoi acasă pe păr. prof. Virgil Popovici, la casa căruia i-a cu suta Sa gustarea oferită, după care face reîntoarcerea la Timișoara la casa d-lui primar

Dr. Lucian Georgevici, unde luându-și rămas bun dela iubitul Său amfitrion, dela autoritățile, cari s'au înfățișat, și dela alți cinstitori, pleacă cu membrii suitei, cu automobilul, la reședința Sa din Arad, mulțumit, că a putut să dea lui Dumnezeu prinosul cuvenit de slujbă apostolească, sprijinit atât de mult de către toți cei încinși cu grijanja bisericei și a neamului, și de interesarea vie și dragostea fiilor Sei sufletești din Banatul timișan.

I. S.

† Gheorghe Purcariu.

Mercuri în 9 Noemvrie a încetat din viața pământească fostul asesor-cassar consistorial Gheorghe Purcariu. S-a stins încet ca o lumină lină și a trecut dintre noi așa cum a fost în întreaga sa viață: modest și fără nici un zgomot.

Ceice l'au cunoscut însă îl regretăm, căci cu el pierde un om de caracter și de omenie.

Insușirile lui alese, pot forma pentru generația de azi — ce trece printr'o criză morală acută — exemple demne de urmat.

Defunctul a fost în vreme 33 de ani funcționarul ăscușit și punctual al consistorului nostru din Arad. El a deținut postul de chivernisitor al fondurilor, fundațiilor eparhiale, atunci când eparhia noastră trezită la o viață națională românească, avea să ridice diferite instituții culturale.

Atât în oficiu cât și în viața particulară, trecea de omul pedant și cinstit, fapt prin care a ridicat înaintea publicului, valoarea și demnitatea slujbei sale.

Superioritatea bisericească l'a apreciat foarte mult pe Gheorghe Purcariu, căci toți Episcopii și Consistoarele sub cari au servit stiau bine că, în toată administrația ce se făcea la Consitor, călcăiul lui Achile îl formează mersul bun și neted în treburile averilor multe ce erau încredințate visternicului Gh. Purcariu.

La vestea morții sale, pe edificiul Consistorului nostru s-a arborat drapelul negru, și s-a dat un anunț funebral.

Înmormântarea s-a făcut în 11 Noemvrie l. c. prin preoții: Alexa Popovici, Fl. Codreanu și diaconul V. Guleș. Răspunsurile funerale le-a cântat dulos corul Academiei teologice condus cu pricepere de studentul teolog Barbulescu. Au participat: membrii Consistorului cari în semn de tribut au depus pe sicriul fostului lor coleg două cununi de flori, apoi profesorii Academiei teologice mulți prieteni stimatori ai defunctului, și alt public.

A fost parentat de părintele Codreanu, care a scos în relief în mod plastic, personalitatea și cinstea la care s'a ridicat prin muncă asiduă feciorul gospodarului din Cavin. În numele Consistorului și al Semi-

narul a vorbit în mod îndușetor părintel rector Dr. T. Botiș evocând unele momente vrednice de atențiune din activitatea lui Gh. Purcariu și arătând greutatea ce-a avut-o la înflorirea instituțiilor noastre eparhiale.

Rugăm pe bunul Dumnezeu ca pe Gheorghe Purcariu trecut la viața vecinică în etate de 76 ani, să-l așeze în localurile celor drepți.

P. S. Sa episcopul Grigorie la Covăsiuț.

Munca zdruncinătoare de nervi pentru Episcopul nostru se continuă. Eri la București, azi la Timișoara, mâine la Covăsiuț, poimâine la Lugoj, pentruca apoi zilele următoare să fie iarăși la București, pretutindeni lucrând pentru binele diecezei, propovăduind cuvântul adevărului. Personalitatea P. S. Sale se ridică, la proporții uriașe în fața poporului. Așa trebuie să fie un principe al bisericii. Poporul? ni-o spun în continu rapoartele, e muncitor, falnic, bun, religios și plin de jertfă pentru bisericile lui. Nu cred, că un alt neam, o altă confesiune s'ar putea lăuda cu credincioși atât de docili.

Preoții? Am cunoscut preoți harnici, păstori, cari viața și-o dau pentru turma condusă. Am văzut atâtia și atâtia sămănători ai boabelor lui Hristos muncind din greu cu frunțile îngândurate, dar cu credință și speranță plină de energie în suflet. Atunci când capul bisericii și din noapte face zi, pentru a mișca din mlaștina indolenței, carul împotmolit al bisericii strămoșești, tu păstorile nu vei putea sta cu brațele în sân, sau ceea-ce e și mai dureros să pul bete în roate pentru a împiedeca or-ce pas spre progres. Păstorii buni nu o fac aceasta! O fac cei răi, și despre aceștia cu altă ocaziune.

Trecem la frumoasa sărbătoare, avută în ziua de 8 Nov. a. c. cu ocaziunea sfințirii bisericii din Covăsiuț.

Dimineața la orele 8 P. S. Sa urmat de consilierii prototerei Păcățianu și Dr. Ciuhandu, revizorul eparhial și diaconul ceremonial pleacă spre puternica comună Covăsiuț. Trecem prin sate, lumea îmbrăcată în haine de duminică se îndreaptă pacinic, agale spre casa Domnului. E zi de sărbătoare și mulțimea credincioșilor ce se adună pe la bisericile lor, dovedesc alipirea lor de credința strămoșească, ceea-ce ne umple inimile de bucurie.

La orele 9 suntem în Covăsiuț. Poarta triumfală, poporul mult, arată dragostea cu care e așteptat arhiereul nostru. Coborâm Primpetorele plasei Șiria D-I Pop Simion cu cuvinte blânde cum se cuvine să fie primit un arhiereu, întâmpină pe P. S. Sa li răspunde Episcopul mulțumindu-i.

Urmați de marea de popor, intrăm în inima comunei. În stânga casa ospitalieră a d-lui notar, unde

descinde P. S. Sa, în dreapta pe un delușor măreața biserică îmbrăcată în haină de sărbătoare. Cu litia, — corul stud. inteologie condus de măestrul prof. Lipovan în frunte — ducem pe Arhiereul nostru în sfântul locaș, care își va primi sfințirea cuvenită. O clipă-două îmi arunc privirea în jurul meu și rămân plăcut surprins de spiritul de jertfă al poporului, care umple repede biserica, și de penelul măestru al d-lui prof. Toader, care a împodobit acest sfânt locaș. P. S. Sa încunjurat de un sobor de preoți săvârșește actul sfințirii. La liturgie preotul locului pâr. Adamovici în cuvinte adânc simțite își face cuvenitul raport. Comuna are 3283 suflete creștine păstorite de S. Sa și de octogenarul părinte Cărea. Concubinate sunt 24 părechl. „Cea mai sângerândă rană ce o are biserica, e flagelul sectar, care s'a înfiripat și aici prin anii 1900, înstrăinând de biserică strămoșească 203 (baptiști) † 16 (adventiști) † 12 (nazarineni) total 231 suflete.

Răspunde P. S. Sa print' o predică cum nu au prea auzit credincioșii din Covăsiuț, vorbindu-le de bucuria cea adevărată, de bucuria sufletească. Și când ajunge la sectari, cuvintele-i sunt stăpânite de o energie de nedescris, electrizând toate sufletele ascultătorilor. Incheie' cu cuvintele semnificative: „vai de cei-ce își zidesc case, cu bani străini“!

După predică P. S. Sa împarte „anaforă“ și stropește cu apă sfințită pe credincioși. Lumea se aduna, se îmbuizește în jurul P. S. Sale dând prin aceasta dovadă, de dragostea cu care îl încunjură.

După serviciul divin, care a durat până după 2 ore, intelectualii din loc au dat un frumos banchet în onoarea arhiereului. Au vorbit P. S. Sa pentru dinastie, primpetorele, în numele administrației, inspect. școlar Cristea pentru P. S. Sa pâr. Adamovici pentru munca tuturor, a intelectualului și a țaranului, stud. în teol. Herbei pentru intelectualul român, preotul Brancu pentru poporul român și locot. Vorțan pentru conducătorii comunei Covăsiuț.

După banchet P. S. Sa își începe frumosul obiceiul de a vizita pe credincioșii săi — bogați și săraci — în casele lor proprii. Peste tot e primit „ca un Vlădică“.

Seara la orele 7, ne facem calea întoarsă spre Arad.

Rev.

„Concordatul - este nul de drept“ — Un document prețios și de actualitate —

La București, în Institutul de arte grafice „Răsăritul“, a apărut zilele acestea un prețios document sub titlul de:

Studiu de drept constituțional, cea mai mare primăjdie națională a României, Concordatul cu papa, — istoric, proiectul legii regimului general al cultelor, proiectul concordatului, explicarea fiecărui articol, concluzii, — de Popescu Tudor, avocat, profesor de

legislație la Semințul central, consilier eparhial al Arhiepiscopiei Bucureștilor.

Studiul dlui Popescu Tudor expune, cu mare dreptate și cu adevăr de neclintit, lupta Scaunului papal întru realizarea amestecului său politic în conducerea țării noastre românești.

Toate țările de astăzi, fie din lumea veche, fie din lumea de peste Ocean, se feresc cu explicabilă îngrozire, de a încheia învoeli, în formă de concordat, cu Scaunul papal și a întări, prin asemenea mijloc, năzuința imperialistă a papismului, căria concordatul îi acordă o situație excepțională și privilegiată față de celelalte confesiuni.

În timpul mai nou am văzut că b. o. guvernul Cehoslovaciei, — fără cu majoritate însemnată romano-catolică, — refuză net să intre în raporturi concordatate cu Vaticanul, care i-ar pricinui fără îndoială neînchipuite încurcături și pimejdii.

Astfel „cinstea” încheierii concordatului ar fi — pe cât se pare din zvonuri mai nouă, — rezervată *statului român*. va să zică: tocmai „apărătorului” ortodoxiei... Cine poate tăgădui, în această tristă împrejurare o crudă ironie a sorții?

Indiferent de conținutul ce-l are, — textul integral și oficial nu este încă dat publicității, — un *concordat* este respins necondiționat, dela început, de orice suflare ortodoxă română cu alipire către biserică și gata să respecte — și să facă și pe *alții* să respecte — suveranitatea statului

Nimic mai compromițător pentru stat decât să intre la târguire cu o minimală parte a supușilor săi, ear cu șeful lor — afiător afară de granițe și având interese care nu mai sânt și ale țării noastre, — să cadă la învoeală și să-i acorde amestecul *străin* de acele interese.

Voesc, guvernele țării românești, să se facă de răs prin reînvierea și întărirea privilegiilor de odinioară? Voesc, ca medievalul concordat să aibă putința de a porni acțiune contra *statului* abea format?

Acest stat *național* nu mai are trebuință de raporturi prietenești și de conlucrare cu biserică sa *națională*, ai cărei voveozi, vlădici boeri și popor s'au însuflețit, până la suprema jertfă, întru apărarea și păstrarea „legii strămoșești”?

Incheierea concordatului în sine, indiferent de cuprinsul lui, constituie un privilegiu, căci pe când situația bisericii ortodoxe române și a celorlalte culte e reglementată prin legi de stat, confesiunea papistă e scoasă din această situațiune, e tratată în mod special, încheind cu șeful ei un pact!!

Aceasta noi nu vom tolera-o, căci este o nedreptate!!

Se poate oare, ca Sfânta Biserică ortodoxă română, desrobită prin întregirea politică a neamului, și organizată prin lege specială prin temelul constituției, să fie astfel tratată prin introducerea concordatului

întocmit de guvernele țării unde *stat* și *biserică* au trăit de veacuri în strânse și binefăcătoare legături?

Punem aceste firești întrebări și lăsăm ca răspunsul să-l dea ori care român ortodox conștient de trecutul și de menirea bisericii sale.

*

Cartea „*Concordatul cu papa*”, scrisă de dl Popescu Tudor, ar merita să fie reprodusă în întregime în toate ziarele noastre bisericesti, pentru ca cititorii să înțeleagă complect problema concordatului.

Autorul arată, în lămuririle dela începutul studiului, de ce sântem *principal* contra oricărui concordat, pentrucă constituția noastră prevede, în art 22, că raportul dintre diferitele culte și stat se va stabili, prin *lege* (va să zică nu prin contract, cum este concordatul).

Se scoate la iveală procedeul *neonest* al unor publiciști români, grupați în jurul ziarului „*Cuvântul*” călduroși sprijinitori ai Scaunului papal, cari, folosind ocazia de a ataca biserică și clerul ortodox, caută prin informații greșite de tendențioase „să sporească valul pornit pentru abandonarea ortodoxiei” (Campania împotriva bisericii ortodoxe și a conducătorilor ei actuali, este ilustrată cu dovezile cele mai învederate, — dar autorul poate să facă precizări și mai largi v. pag. 26).

Urmează, în scurte cuvinte, istoricul luptelor pentru concordat; ear, după proiectul legii regimului general al cultelor, autorul ne dă textul: „*Proiectul de concordat între Sf. Scaun și Regatul României*”, — cu următoarea notiță: „Acest text al concordatului l-am obținut cu foarte mari greutate... Previn pe toți românii, că On. Guvern va declara că nu e acesta textul concordatului. Asigur că până astăzi acesta e textul și că modificări vor fi numai de mică importanță”.

Explicările date, pe larg, fiecărui articol constată, între altele, următoarele:

Concordatul este un contract politic de drept internațional. Ca atribut al statului și nu al bisericii, contractul este juridicește imposibil, căci nu ambele părți contractante sânt puteri politice, (Statul papal, ca putere politică, este desființat dela 1870).

Trebue să fim *principal* contra încheierii concordatului, pentrucă:

1. este inutil,
2. este anticonstituțional,
3. este periculos (când catolicii dobândesc prin concordat averi imense și drepturi religioase și culturale mult mai mari ca ale ori căruia cult).

Articolul prim al concordatului, despre libera exercitare a „religiunii catolice apostolice romane *de ori ce rit*” în tot regatul României, legalizează, *prin statul român însuși*, slăbirea între frați săvârșită la anul 1700.

Articolul II statorește „iererhia catolică“. Papa va avea în regatul României: două mitropolii cu eparhiile lor, și 9 episcopi, în total 11 eparhii pentru 3 milioane de credincioși, cu 2 șefi mitropoliți și 9 episcopi, — pe când 12 milioane (cel puțin!) de ortodocși au abia 18 eparhii, cu 3 mitropoliți, 1 arhiepiscop și 14 episcopi; — în proporție numerică ortodocșii ar trebui să aibe 44 eparhii cu 44 mitropoliți și episcopi.

Articolul III este departe de a scuti amestecul nedorit al străinilor în viața noastră internă.

Articolul IV dă dreptul ca „Sf. scaun, să-și comunice tuturor catolicilor săi din regatul român ordine fără controlul statului!

Articolul V acordă papei dreptul de a numi episcop în România b. o. și pe un *cețean al Ungariei*: Papa n'are decât să se pună de acord cu guvernul regal, fie prin intervenția Suveranului nostru, fie prin a unul guvern străin, care își face interesele pe socoteala noastră.

Articolul VI cere ca episcopii să depună jurământul, de fidelitate regelui, în limba latină, în statul a cărui limbă oficială e cea românească. Vor depune dar jurământul în limba latină chiar și episcopii români „uniți“, deveniți prin concordat „catolici de rit grecesc“.

Dintre celelalte articole ale proiectului de concordat, mai amintim:

Art. VIII care dă episcopilor catolici „*întreaga libertate*“, de a lucra „*cum cere misiunea lor sfântă*“, — ei sânt „liberi să dea poporului instrucțiunile religioase, morale și bisericești“ în conformitate cu *disciplina aprobată a bisericii catolice*“ (și necunoscută în acest contract). Ceva mai monstruos, decât această dispoziție, cu greu se va putea plăzui.

Prin art. IX papa își asigură corpul canonicilor din cetățeni români, dar și din *stăini*, fără considerare la bugetul țării noastre, adică la impozitul asupra tuturor locuitorilor.

„Patrimoniul sfânt“, din art. XIII, înseamnă cedarea imenselor averi în proprietatea bisericii catolice, pe când statul unguresc rezervându-și dreptul de proprietate, le-a cedat numai folosul (uzufructul). Venitul acestui patrimoniu, și al altor fonduri catolice pomenite în acest articol, va servi nu numai pentru scopul mărturisit în text, ci și mai ales pentru cel nemărturisit (adecă politic) al papei, — căci alt fel „patrimoniul“ n'ar fi administrat „în chip liber“, — fără drept de control al statului, — din partea unui consiliu al episcopilor.

Art. XV. dăruiește — pe nedrept — catolicilor imensele averi ale *patronatelor*, deși toate aceste averi aparțin, după drept, statului.

În seminariile eparhiilor (art. XVI), 11 la număr, limba română și istoria țării sânt obligatorii numai „în măsura în care nu împedecă studiile teologice“,

adecă: două studii vor putea fi predate b. o. într'o oră pe lună...

În ce limbă vor învăța elevii? Art. XX prevede: „Instrucția religioasă a catolicilor cari nu sânt români, va fi făcută în *limba lor maternă*“. Eată, prin urmare, perpetuarea *seminarilor ungurești*, a focarelor de irendentism și agitație împotriva statului!

Ordinile și congregațiile religioase, instrumentele de lucru ale scaunului papal, — alungate pe vremuri din Franța, iar astăzi eliminate și din Mexicul care făcuse greșala să le primească, — vor fi (după art. XVII) admise să se stabilească în regatul român, li se acordă personalitatea juridică, ca să poată dobândi averi prin donațiuni. Unde și în ce scop vor merge veniturile acelor averi ale românilor?

Puținul cât am publicat din acest prețios document, scris cu adâncă convingere a pericolului național ce-l reprezintă concordatul, sperăm să fie de ajuns pentru a deștepta atențiunea cititorilor asupra studiului alcătuit de dl Popescu Tudor, care sfârșește cu următoarele cuvinte:

Am scris cartea aceasta plin de grijă pentru tulburările religioase ce ne așteaptă, și de care ne ferise Dumnezeu până acum; căci, dacă guvernul va încheia Concordatul, vom începe în dată lupta pentru anularea lui, și cu ajutorul lui Dumnezeu vom izbui; pentru că de când sântem pe acest pământ, al nostru nu atât prin moștenire, cât prin jertfa noastră necurmată, timp de nouăsprezece veacuri, noi am crezut în Dumnezeu. În ceasul acesta rugăm pe Dumnezeu să lumineze pe guvernanții noștri, și să l oprească de a încheia Concordatul. Așa să ne ajute Dumnezeu!

Discursul prefectului Dr. Cornel Corneanu

rostit la congresul „Asociației Proților“ ținut la 10 Noembrie 1927 în Lugoj, în prezența P. Sf. Episcop Grigoria.

*Prea Sfințite Părinte,
Onorat Congres,*

Nici unde n'a îndurat credința noastră strămoșească atâtea persecutări din partea popoarelor ce ne-au cutropit în cursul vremurilor, ca pe aceste platuri bănățene, zămislitoare de neam.

Pentru apărarea acestei credințe, și prin ea, pentru conservarea ființei noastre etnice, preoțimea bănățeană a suferit surghiunul turcesc temnița austriacă și ungurească și prigonirea slavă.

În umbra bisericuțelor de lemn dela deal și în razele de aur ale cupolelor bisericilor din șesul bănățean, s-a clădit conștiința care ne-a creat vrednicia de a putea primi fără zgudu're învierea națională, dar totodată și de a fi cuminecați cu durerea moartă a unei noi robi naționale.

De aceea congresul Dvs. de astăzi, întrunit aici în metropola ortodoxismului bănățean, înseamnă un

omagiul memoriei mucenicilor fără nume al credinței și al neamului românesc, el înseamnă însă și un nou îndemn pentru generația de astăzi de slujitori ai altărilor Domnului, de a pași pe urmele vrednicilor lor înaintași.

În această epocă postbelică, în care trăim cu toții, armele de luptă ale ostașilor lui Christos s'au schimbat.

• Reforma agrară a schimbat viața socială a României. Țăranul ajuns în posesia pământului are astăzi alte concepții de viață.

Prin această reformă reducându-se marea proprietate s-a dat avânt industriei naționale. Felul de a vedea în cele dumnezeiești a muncitorimii vă este Sfinților Voastre bine cunoscut.

Indiferentismul religios al intelectualilor și în deosebi al generației ce nu succedează este mai pregnant de cât oricând altădată.

Și atunci vă întreb, oare este suficient molitvelnicul pentru de a putea ține piept cu atâtea curente vrășmașe așezământului sfânt al lui Christos?

Biserica ca instituție dumnezească trăiește în, și prin lume.

Prin urmare ea trebuie să țină cont de evoluția lumii.

Să ne nuzim deci a da viitorei generației de preoți educația preconizată acum 20 de ani de actualul mitropolit al nostru, înalt Prea Sfinția Sa Dr. Nicolae Bălan în primile numere ale „Revistei Teologice.”

Să ne nuzim a da vrednicului reprezentat al „Ecclesiei militans,” Prea Sfinției Sale Episcopul Aradului Dr. Grigorie Comșa, întregul nostru concurs pe calea cea grea, dar înălțătoare a eșecirii sufletelor pe care o parcurge cu atâtea însuflețire de mai bine de 2 ani.

Onornat Congres,

Județul Severin, care am onoarea să-l reprezint, vă zice vouă crainicilor ai Mântuitorului, Christos, adunați aici, în acest sobor preoțesc de pe toate meleagurile mitropoliei noastre, un frățesc bine ați venit și vă urează spor în muncă pentru mărirea patriei, înălțarea neamului și întărirea legii noastre românești.

Mulțumită publică.

Societatea de Lectură a studenților dela Academia Teologică ort. rom. din Arad, exprimă și pe aceasta cale mulțumiri locuitorilor din Felnac, I. P. C. S. Arhimandrit P. P. Morușca, părintelui Aurel Sebeșan paroh, Părintelui Marince Prohici, D-lui Aurel Petcu, notar, Iosif Sabo v-notar, Ilie Mișcu, Ecaterina S. Iinger, N. Maletici, învățător, I. Barbulescu, director D-șoara E. Raica inv. D. S. Sebeșan inv. G. Frențiu, primar, D. Mitrici, M. Crăciun, E. Nichiciu, Gh. Hulbăr, E. Cărăbaș, S. Avramescu, M. Vuia.

Mitrov Puta, D. Cărăbaș, T. Ristin I. Lipovan, A. Zape, S. Vulpe, R. Roată, N. Sărdan, M. Pecican, S. Ardelean R. Tundre, R. Popoviciu, I. Cirin, N. Pantea, S. Frenți, L. Popoviciu, A. Bătrân, T. Ianovan, S. Selagian, I. Ristin, A. Ardelean, S. Miloș, Gh. Ghereneț, B. Serdineanț, Gh. Miloș.

Cari ne-au încurajat cu ocazie turneului nostru cultural prin suprasolviri ce au întrecut așteptările noastre.

Mulțumită publică

• P. C. Sa Păr. consilier eparhial Dr. Gh. Ciuhandu, care cu mare dragoste și cu mult zel s-a îngrijit de împodobirea capelei ort. rom. din temnița Aradului și a păstorit timp de aproape 6 ani în mijlocul nenorocirilor, cari își ispășesc fărâdelegile în aceasta temniță, ne dă dovadă, că nici acum, cu toată s-a despărțit de dânsi, nu l-a uitat, ci caută a-l încuraja, sfătui și mângâia și pe mai departe.

În scopul acesta P. C. Sa a binevoit a dora în zilele trecute un număr însemnat de cărți cu conținut religios-moral pentru a fi distribuite robilor, spre citire.

Pentru aceasta faptă, care este dovadă dragostei celei vii sălășluită în sufletul P. C. Sale față de cei năcăjiți și întristați, duhovnicul penitențiarului îi adresează și pe aceasta cale expresiunea celei mai călduroase și sincere mulțumiri.

INFORMAȚIUNI.

Personale. P. S. Sa Episcopul nostru Grigorie a sosit dela București, Vineri în 18 l. c. Sâmbată a plecat la Prăvăleni, tractul Holmaj, pentru a sfinți biserica de acolo. Iar Luni în 21 Noembrie a plecat la București pentru a participa la ședințele Senatului.

Revenire la ortodoxie. În filiala Saturău au revenit la ortodoxie Văd. Rozalia Coțoi, care de 14 ani a fost trecută la sectari.

Au mai fost botezați Maria Coțoi în vârstă de 15 ani, fica mai sus numitei precum și Cornel în vârstă de 7 ani fiul lui Ioan Muț. Toate aceste la insistența preotului Constantin Lazar de acolo.

O nouă catastrofă în America. În zilele trecute o nouă furtună s'a deslănțit în regiunile orientale din statele Unite. Râurile s'au revărsat peste sate. Șaptesprezece persoane au murit până acum în această catastrofă. Pagubele materiale sunt mai multe milioane de dolari. Au fost înecate o parte din statele New-York.

O invenție românească. Un român cu numele Dumitru Lemănar din București a inventat o bicicletă care poate merge și pe apă și pe uscat. A făcut probe foarte bine reușite. La primăvară vrea să facă o călătorie cu această bicicletă pe Dunăre până la Viena.

Fabrica Renner pedepșită. Tribunal din Cluj a

constatat că fabrica Renner din Cluj a făcut mai multe pagube statului cu facturi false la vamă. Tribunalul a pedepsit fabrica cu 350.000 lei.

O boală nouă de păr. În satul Kittaming, lângă Boston în America locuitorii în număr de peste 300, s'au trezit într-o dimineață fără păr. Cei cari aveau păr bogat, tot mai păstrau ceva, dar ceilalți erau pieșuvi c'an palmă. Învățații și-au dat părerea că aceasta s'ar datora unui soi de mătreață, necunoscută încă pâuă azi.

Mângăierea credinței. din Australia vine știrea că de curând s'a pus peatra fundamentală pentru înțâia biserici: ortodoxă în orașul Sydney. Cine o zidește? Rușii numeroși, cari, izgoniți din țara lor, din patria lor bajocorită de o mână de mișei, au luat bățul pribegiei în toate părțile lumii, ajungând mulți din ei iaca până prin Australia!... Aci, în orașul Sydney, fiind ei număroși s'au hotărât să-și zidească și și o casă de închinare lui Dumnezeu, după vechea lor lege. Li-o cere sufletul. Căci în năcaz nu e mângăiere mai dulce ca înțrarea și închinarea în lăcașul lui D-zeu.

Un premiu cuminte. Millionarul D. Rood din Springfield (America) a făcut un premiu pentru orașul, în care s'a născut. Premiul se va da aceluia, care va putea dovedi, că a împlinit 21 de ani și n'a înjurat niciodată și nici na scos din gură vorbe de rușine, care n'a fumat și n'a gustat beutură, niciodată; care n'a rămas dator nimănu și n'a trăit în fărădelegi. Celce a dus o astfel de viață în orașul Ludova să se prezinte în seara de anul nou pentru a primi un ceas de aur și un lanț gros, tot de aur.

Cel mai bătrân om din lume. Omul cel mai bătrân din lume, care nici gând nu are încă să treacă în lumea dreptilor, este un om cu numele Zaro Aga. Este de 145 ani și face serviciu de servitor la judecătoria din Constantinopol. Om înalt, volnic, mănăncă și bea bine și n'are grije de nevoile lumii. Are o plăcere deosebită să se lase fotografat și nu se pune în fața aparatului până ce nu i se plătește înainte o taxă de zece fuși turcești. S'a căsătorit în anul 1791 și a trăit cu nevasta până la 1833. S'a căsătorit apoi a doua oară cu trel femei deodată. De toate a rămas văduv la vârsta de 98 ani. S'a însurat apoi încă de două ori. Una i-a murit, iar a doua trăește și azi și este de 64 ani. Aga a avut 25 de copii, 85 nepoți și 135 strănepoți.

Boala sinuciderilor. În ultimul timp s'a înregistrat în Ungaria un nou val de sinucideri, și aceasta atât la Budapesta cât și în provincie. Numai în capitală au loc zilnic 10—20 sinucideri. În rândurile sinucigașilor se găsesc până și copii din familii bogate.

Înțepătura albinei contra beției. În spitalele din Anglia, făcându-se lecuiri cu înțepăturile albinelor s'a mai căpătat un rezultat neașteptat și anume: să urile otrăvei din acul albinei lecuiește și beția. Asta s'a

observat la niște cunoscuți bețivi cari, eșeți din spitale, n'au mai băut, ba încă li se făcea greată numai când se uitau la rachiu.

Unde se află muntele Sinai? S'a pus adesea întrebarea, unde se află muntele Sinai de pe vârful căruia s'au dat lumii cele 10 porunci. Învățatul danez dr. Nielsen, care s'a întors la Copenhaga după studii în Egipt, Arabia, Siria și Palestina, crede că poate dovedi că muntele nu se află în peninsula Sinai, ci în munții Edom, la sudul Mării Moarte.

Doi sburători români. Sburătorii români Alexandru Tăflan și Victor Reti din orașul american Detroit, se îndeletnicesc cu gândul, ca să pornească în sbor la București, trecând peste Oceanul Atlantic. Ei au de gând să facă drumul cu o mașină de sburat, cu care fac acum probe pentru a se deprinde cu sborurile lungi. Cei doi sburători îndrăzneți sunt de obârșie din Ardeal și ei vor face mare cinste neamului nostru dacă vor isbuti să treacă Oceanul Atlantic.

Un ministru călugăr. Ministrul chinez Rene Lu Teng Ciang s'a lăpădat de religia chineză și s'a călugărit făcându-se creștin și intrând în ordinul călugăresc al Benedictinilor din Franța.

Bolșevicii și icoana Maicii Domnului. În satul Wrones din Rusia, câțiva funcționari bolșevici au scos cu sila icoana Maicii Domnului cu gândul s'o arunce în foc. Auzând sătenii despre această nouă ticăloșie a bolșevicilor, au înconjurat biserica, oprind scoaterea icoanei. A venit atunci armă și a amorât opt săteni.

Vede lară! Bătrâna Șuța Sârbu din Negrești (Moldova) a orbit acum 17 ani. Într-o seară din zilele trecute se tânguia fiul său de greul vieții ei și-l întreba pe acesta, că oare de ce a îmbătrânit așa de de rău? Când a zis aceste vorbe de tânguire, s'a trezit cu vederea bună. Acum umblă prin sat povestind minunea, și mirându-se, cât s'a chimba satul de acum 17 ani, decând n'a mai vuzut ea. — Minunile lui Dumnezeu se arată și azi.

BIBLIOGRAFIE.

Biblioteca Creștinului Ortodox N-rii 31—35. Întreaga presă bisericească dela noi a luat act cu vie plăcere de apariția numerilor din Biblioteca Creștinului Ortodox, apăruiți până la data de față. Insuș titlul bibliotecii arată că nu e vorba aici numai de combaterea baptiștilor. Astfel în N-rii 31—32 eminentul teolog Gala Galaction talmăcește „Tatăl Nostru”.

Broșura Nr. 33 este scrisă de părintele Dr. Ștefan Cioroianu despre rugăciune, cu scopul ca în familia creștină rugăciunea să fie o îndeletnicire zilnică.

În N-rii 34—35 arhimandritul Policarp Morușca scrie despre Căsnicia Creștină cu scopul ca cei ce se pregătesc la căsătorie să-și poată da seama de importanța pasului ce-l fac prin căsătorie.

Broșura Nr. 36: „Despre sf. Tradiție” combate rătăcirea baptistă cu privire la Sf. Tradiție.

Redactor responsabil: SIMION STANA

Censurat: Prefectura Județului.